

## พืชที่ใช้แต่งสีอาหาร หรือให้สียอม

นำเสนอเมื่อ : 3 ธ.ค. 2552

ชนพื้นบ้านรู้จักนำส่วนต่างๆ ของพืชหลายชนิดที่ให้สีมาใช้แต่งสีอาหาร อันเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติที่ไม่เป็นพิษภัยต่อร่างกาย หรือนำพืชที่ให้สียอมมาย้อมผ้า แห อวน หรือหนัง โดยเฉพาะผ้าพื้นเมืองจำพวกผ้าไหม ผ้าฝ้าย ซึ่งให้สีสันทันเป็นธรรมชาติดีกว่าสีวิทยาศาสตร์หรือสีสังเคราะห์กลุ่มพืชที่ให้สีดังกล่าว เช่น

- เหง้าขมิ้นชัน (*Curcuma longa*) ใช้แต่งสีเหลืองในอาหาร
- เมล็ดคำแสด (*Bixa orellana*) ใช้แต่งสีแดงในอาหาร
- แก่นไม้ฝาง (*Caesalpinia sappan*) ใช้แต่งสีแดงในอาหาร และใช้ย้อมผ้า ส่วนรากให้สีเหลืองใช้ย้อมผ้า
- เมล็ดคำฝอย (*Carthamus tinctorius*) ใช้แต่งสีแดงในอาหาร
- เนื้อผลฟักทอง (*Cucurbita moschata*) ใช้แต่งสีเหลืองในอาหาร
- เนื้อจากผลตาลโตนด (*Borassus flabellifer*) ใช้แต่งสีเหลืองทำขนมตาล
- ผลสุกผักปลัง หรือ ผักบั้ง (*Basella alba*) ใช้แต่งสีแดงเข้มในอาหาร
- เมล็ดข้าวเหนียวดำ (*Oryza sativa var. glutinosa*) ใช้แต่งสีแดงเข้มในอาหาร
- กลีบดอกอัญชัน (*Clitoria ternata*) ใช้แต่งสีน้ำเงิน สีฟ้า สีฟ้าอมม่วงในอาหาร
- ดอกดอกดิน (*Aeginetia indica*) ใช้แต่งสีน้ำเงินเข้ม ทำขนมดอกดิน
- เนื้อไม้เสียดเหนือ (*Acacia catechu*) ให้สีน้ำตาล ใช้ย้อมผ้า แห อวน หนัง
- ใบออนสัก (*Tectona grandis*) ให้สีแดงใช้ย้อมผ้า ย้อมกระดาษ
- เปลือกและผลสมอพิเภก (*Terminaliabellicica*) ให้สีชมพู ใช้ย้อมผ้า
- เนื้อไม้แกแล (*Maclura cochinchinensis*) ให้สีเหลืองปนน้ำตาล ใช้ย้อมผ้า
- เปลือกโกก่าง (*Rhizophora spp.*) ให้สีน้ำตาลใช้ย้อมผ้า แห อวน หนัง
- ยางรง (*Garcinia hanburyi*) ให้สีเหลืองใช้ย้อมผ้าและผสมสี
- เปลือกสะเดา (*Azadirachta indica var. amensis*) ให้สีแดง ใช้ย้อมผ้า
- รากมะหาด (*Artocarpus lakoocha*) ให้สีเหลือง ใช้ย้อมผ้า
- เปลือก ราก เนื้อไม้ และใบยอป่า (*Morindapubescons*) ให้สีแดง ใช้ย้อมผ้า
- เนื้อไม้ประดู่ป่า (*Pterocarpus macrocarpus*) ให้สีแดงคล้ำ และเปลือกให้สีน้ำตาล ใช้ย้อมผ้า
- เปลือกติวชน (*Cratoxylum formosum ssp. pruniflorum*) ให้สีน้ำตาลเข้ม ใช้ย้อมผ้า
- ผลมะเกลือ (*Diospyrus mollis*) ให้สีดำใช้ย้อมผ้า
- เปลือกสนทะเล (*Casuarina equisetifolia*) ให้สีน้ำตาลแกมแดง ใช้ย้อมผ้า
- เปลือกคาง (*Albizia odoratissima*) ให้สีน้ำตาลใช้ย้อมผ้า หนัง
- ดอกทองกวาว (*Butea monosperma*) ให้สีเหลืองอมส้ม ใช้ย้อมผ้า
- ต้นคราม (*Indigofera tinctoria*) สมัยก่อนนิยมใช้ทำสีครามย้อมผ้า
- ต้นฮ่อม (*Baphicacanthus cusia*) ให้สีน้ำเงินเข้ม นิยมใช้ย้อมเสื้อฮ่อมทางภาคเหนือ
- ผลมะเกี๋ยม หรือมะกอกเลื่อม (*Canarium subulatum*) ให้สีดำ ใช้ทำหมึกเขียนพื้นบ้าน

E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%  
89%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%  
B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%94%E0%B8%99%  
E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%9E%E0%B8%B7%E0%B9%  
89%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99